

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
De heer L. Schouten | Hoofdinspecteur Erfgoed
Postbus 16478
2500 BL Den Haag

Groningen, 9 juni 2026

Onderwerp: Reactie op rapport *Borging van deskundigheid bij Stichting Oude Groninger Kerken*

Geachte heer Schouten,

Hartelijk dank voor het door u uitgevoerde onderzoek en het rapport *Borging van deskundigheid bij Stichting Oude Groninger Kerken*.

Wij zijn verheugd dat de Inspectie concludeert dat Groninger Kerken voldoet aan de eisen die worden gesteld aan de borging van deskundigheid van een Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud (POM). Wij waarderen dat de Inspectie onderkent dat Groninger Kerken met een relatief beperkte organisatie een omvangrijk en complex monumentenbestand beheert en daarbij wordt geconfronteerd met een omvangrijke aardbevings- en versterkingsopgave.

Tegelijkertijd delen wij de constatering dat de beschikbaarheid van deskundigheid onder druk staat door de sterke groei van het monumentenbestand en de omvangrijke aardbevings- en versterkingsopgave.

Wij nemen uw conclusies en aanbevelingen serieus. De aanbevelingen sluiten aan bij onze ambitie om de organisatie verder te professionaliseren en toekomstbestendig te maken. Hieronder geven wij per aanbeveling aan op welke wijze wij hieraan invulling zullen geven.

Reactie op aanbevelingen uit paragraaf 2.2 – Deskundigheid in relatie tot het monumentenbestand

Aanbeveling

- Zorg dat de deskundigheid toeneemt op het gebied van archeologie, interieurs en cultuur- en bouwhistorie.

Reactie

De opleidingsbehoefte binnen het team Instandhouding wordt in 2026 geïnventariseerd. Daarbij wordt vastgesteld welke deskundigheden, gelet op de aard en omvang van ons monumentenbestand, structureel binnen de organisatie aanwezig moeten zijn.

De inventarisatie vormt de basis voor het opleidingsplan 2027 en voor eventuele aanpassingen van functieprofielen. Een medewerker die zich bezighoudt met groen en kerkhoven volgt in 2027 een relevante cursus op het gebied van archeologie.

Kennis op het gebied van cultuurhistorie, bouwhistorie en interieurs maakt onderdeel uit van de postbacheloropleiding Bouwhistorie en Restauratie van de Hogeschool Utrecht. Eén medewerker volgt deze opleiding momenteel en één medewerker heeft deze opleiding afgerond.

Per 1 juli 2026 wordt een nieuwe bouwkundige aan het team toegevoegd. Deze medewerker heeft tevens de opleiding Groen Erfgoed aan de Hogeschool Utrecht gevolgd en is daar ook docent. Bij de verdere ontwikkeling van het team wordt nadrukkelijk gekeken naar de gewenste deskundigheidsmix op het gebied van restauratie, monumentenzorg, cultuurhistorie en bouwhistorie.

Daarnaast levert Groninger Kerken een bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe erfgoedprofessionals door stageplaatsen, afstudeeronderzoeken en samenwerking met onderwijsinstellingen. Ook worden jonge mensen met een beurs door ons opgeleid.

Bij de inzet van externe deskundigheid wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan kennisoverdracht naar de eigen organisatie, zodat specialistische kennis duurzaam wordt geborgd.

Aanbeveling

- Beleg taken en verantwoordelijkheden op een systematische wijze.

Reactie

De taken en verantwoordelijkheden binnen het team Instandhouding worden verder geprofessionaliseerd. Vanaf september 2026 vindt tweewekelijks teamoverleg plaats waarin lopende projecten gezamenlijk worden besproken.

Bij nieuwe projecten worden projectplannen samen met een collega opgesteld en gereviewd. Ook tijdens de uitvoering vindt collegiale toetsing plaats. Hiermee wordt het vierogen-principe structureel toegepast.

Daarnaast worden in 2027 werkprocessen, rollen en verantwoordelijkheden verder beschreven en vastgelegd, zodat kennisdeling, eenduidigheid en continuïteit beter worden geborgd. Specifieke aandacht gaat uit naar de overdracht van specialistische kennis op het gebied van aardbevings schade en versterkingsopgaven. Hiervoor wordt in 2026 en 2027 een gericht kennisoverdrachtstraject uitgevoerd waarbij meerdere medewerkers actief worden betrokken.

Voor de aardbevingsproblematiek geldt dat deze de werklast verzwaart, terwijl de beschikbare capaciteit niet in gelijke mate is toegenomen. Om deze opgave op een verantwoorde wijze te kunnen blijven uitvoeren, blijft Groninger Kerken aandacht vragen voor passende ondersteuning en financiering vanuit onder meer Nij Begun, het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

Reactie op aanbevelingen uit paragraaf 3.2 – Structurele borging van deskundigheid

Aanbeveling

- Stel op korte termijn scholingsplannen op en pas de profielen aan op basis van de benodigde deskundigheid die hoort bij een professionele organisatie voor monumentenbehoud met deze omvang aan rijksmonumenten.

Reactie

In 2026 wordt een organisatiebrede inventarisatie uitgevoerd naar aanwezige kennis, ontwikkelbehoeften en eventuele hiaten. Op basis daarvan wordt een opleidingsplan 2027 opgesteld.

De uitkomsten worden verwerkt in opleidingsafspraken, personeelsontwikkeling en functieprofielen. Hiermee wordt gericht gewerkt aan het structureel beschikbaar houden van de benodigde deskundigheid.

Aanbeveling

- Bevorder de kennis op het gebied van onderhoud en restauratie aan rijksmonumenten bij die bedrijven waar veel mee wordt samengewerkt. Maak afspraken met bedrijven over het aanleveren van bouwverslagen, dag- en eindrapportages.

Reactie

Met samenwerkende bedrijven worden afspraken gemaakt over kennisdeling en deskundigheidsbevordering. Bij de start van projecten wordt besproken of aanvullende kennisoverdracht wenselijk is. Waar nodig worden presentaties, workshops of toelichtingen georganiseerd over restauratie specifieke werkzaamheden en het toepassen van uitvoeringsrichtlijnen.

Daarnaast worden afspraken gemaakt over het aanleveren en digitaal opslaan van bouwverslagen, (eind)rapportages en overige projectdocumentatie in de locatiedossiers.

Aanbeveling

- Sla alle documenten zowel intern als van samenwerkende bedrijven en aannemers op in het digitale archief en actualiseer deze archieven door achterstanden op termijn weg te werken.

Reactie

De verdere digitalisering en archivering worden projectmatig opgepakt. In 2027 wordt hiervoor een meerjarig project gestart waarin wordt vastgesteld welke informatie beschikbaar en toegankelijk moet zijn en welke ICT-voorzieningen daarvoor nodig zijn.

Daarbij wordt ook aandacht besteed aan het actualiseren, digitaal ontsluiten en duurzaam archiveren van cultuurhistorische rapporten, bouwdoSSIERS en overige locatiegebonden documentatie. Eventuele achterstanden worden gefaseerd weggewerkt.

Borging en uitvoering

De uitvoering van de aanbevelingen wordt opgenomen in de reguliere planning- en controlcyclus van de organisatie. De aanbevelingen worden in 2026 en 2027 nader uitgewerkt in implementatie- en uitvoeringsplannen. Per actie worden verantwoordelijkheden, planning en beoogde resultaten vastgesteld.

Voor de verschillende acties worden verantwoordelijke medewerkers aangewezen en wordt de voortgang periodiek gemonitord. De voortgang wordt besproken binnen de organisatie en gerapporteerd aan de Raad van Toezicht. Daarmee willen wij de aanbevelingen niet alleen opvolgen, maar deze ook duurzaam borgen in de organisatie.

Wij zien het rapport als een waardevolle bevestiging van hetgeen reeds is bereikt én als een stimulans om verdere stappen te zetten in de professionalisering van de organisatie en de borging van deskundigheid voor de toekomst.

Ik vertrouw erop u hiermee een helder beeld te hebben gegeven van de wijze waarop wij de aanbevelingen opvolgen en borgen.

Met vriendelijke groet,

Art H. Kloese
Directeur-bestuurder a.i.